

ЗНАЧЕННЯ БОБОВИХ ТРАВ У ПІДВИЩЕННІ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

Наталія МАРТИНЮК

здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: Леся БУРКО

кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри
кормовиробництва, меліорації і метеорології

Заклад вищої освіти Національний університет біоресурсів і
природокористування України
м. Київ

В умовах значного підвищення цін на мінеральні добрива виникає потреба у використанні генетичного потенціалу бобових трав, як важливого найдешевшого джерела біологічного азоту та фактора підвищення білковості і енергонасиченості кормів, зниження екологічного навантаження на навколишнє середовище.

Винос азоту з урожаєм у декілька разів перевищує повернення, що несумісне з завданням збільшення виробництва кормів. Важливим резервом поліпшення азотного балансу на лучних угіддях є збільшення обсягів використання у луківництві симбіотичного азоту бобових трав. Тому створення бобово-злакових травостоїв на лучних угіддях повинно знайти ширше застосування.

Використовуючи бобові трави у змішаних бобово-злакових травостоях в першу чергу ставиться завдання підвищити родючість ґрунту і забезпечити злаки азотом, за рахунок нагромадження його в кореневій масі бобових.

Дослідженнями науковців встановлено, що існує три основні шляхи надходження біологічного азоту на луки і пасовища: 1) фіксація молекулярного азоту симбіотичними мікроорганізмами; 2) фіксація азоту вільноживучими ґрунтовими мікроорганізмами; 3) засвоєння атмосферного азоту не бобовими рослинами за рахунок не симбіотичних зав'язків із ризосферними бактеріями. Засвоєння атмосферного азоту бобовими травами здійснюється завдяки їх

симбіозу з бульбочковими бактеріями. Тому, бобово-злаковий фітоценоз не можна розглядати у відриві від навколишнього середовища. Бобові, завдяки їх симбіозу з бульбочковими бактеріями, не тільки самі живляться атмосферним азотом, а й забезпечують азотом злаки, які спільно з ним ростуть.

Відомо, що бобові трави добре використовують атмосферний азот лише при ефективному симбіозі їх з азотфіксуючими бактеріями. Якщо ж симбіоз не активний, бобові мало або зовсім не накопичують біологічного азоту, а споживають, в основному, його ґрунтові запаси. В таких ситуаціях слід здійснювати інокуляцію насіння бобових трав. Одним з кращих інокулянтів є ризоторфін, який виготовляється на торфовій основі.

Дослідженнями багатьох вчених встановлено, що одним з основних факторів, що негативно впливає на симбіоз бульбочкових бактерій з бобовими, є кисла реакція ґрунтів. Для зменшення негативного впливу кислотності ґрунту на азотфіксацію бобових трав проводять поліпшення фізико-хімічних властивостей ґрунту шляхом вапнування.

Отже, важливим фактором підвищення продуктивності природних кормових угідь є ефективне використання потенціалу бобових трав, як джерела симбіотичного азоту. Рослини родини Бобові, як правило, доцільно використовувати у складі бобово-злакових травосумішок. Ефективність їх використання залежить від багатьох факторів і перш за все від екологічних мов, біологічних особливостей трав, фітоценотичних та агротехнічних факторів, тощо. Найбільша ефективність від використання бобових буде в тому випадку, коли всі ці фактори будуть оптимізовані.